

4. 7. 2021

5. neděle po Trojici

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a společenství Ducha svatého se všemi námi! Amen.

„Blaze tomu, koho vyvolíš a přijmeš, aby směl pobývat ve tvých nádvořích. Tam se budeme sytit dary tvého domu, tvého svatého chrámu.“ Ž 65,5

Píseň 65 *Na Sionu se čest ti dává*

Modlitba: Hospodine, svatý a věčný Bože, náš nebeský Otče, Ty jsi nás svým evangeliem, Ježíšovým příběhem oslovil a vytáhl z naší uzavřenosti. Kristus nás osvobodil od úzkosti i sebestřednosti, Kristův Duch, Tvůj Duch nám dává naději a radost ze života. Proto se tu dnes scházíme a vděčně Ti zpíváme.

A proto se také na Tebe obracíme a Tebe pokorně prosíme: znovu se nám svým evangeliem připomínej, připomínej nám Kristovu lásku a obnovuj v nás dary Jeho Ducha. Ať se nenecháme určovat svými slabostmi, ať nás nesráží zklamání, ať nás nezmáhá únava ani lhostejnost. Ať vnímáme nádheru Tvého stvoření, sílu neokázalé lásky, milosti a služby, moc naděje, která od Tebe přichází. A ať se dokážeme spolu se všemi, kdo od Tebe přijímají posilu, podílet na díle Tvého království. K tomu ať nám dopomáhá naše dnešní bohoslužba. Amen.

Čtení: 1 S 16,1-12

Píseň 614 *Vzdávám ti, Bože, chválu svou*

Text: Sk 1,15-26 Kázání:

Je to neobyčejně těžká chvíle pro každé společenství. Jak se vyrovnat se selháním svého člena? Jak se zradou? Jak mohl něco takového udělat? Vždyť byl jedním z nás. Znali jsme se. Prošli jsme spolu kilometry cest. Čelili únavě, bouřím. Dělili se o chleba. Prožívali radosti i strasti. Úspěchy i trapasy. Rozmlouvali spolu, probírali otázky i cenné zkušenosti. Jak se to mohlo stát, že jsme náhle každý jinde?

Úzké, intenzivní společenství Ježíšových učedníků těžce nese Jidášovu zradu. Byl s námi, byl jedním z nás. Byl vyvolen, povolán Ježíšem. Mistr se ho ujal, trpělivě ho vyučoval, přizval k účasti na velkých věcech. Ale on právě svého Mistra a Pána zradil. Vydal ho na smrt.

Na Ježíšově smrti spolupracovali mnozí – Kaifáš, Pilát, Herodes. Na Jidáše se však snesla největší vina. Jeho jméno se stalo symbolem nejodpornějšího zločinu. Ale vždyť velekněz Kaifáš přišel jako první s tou myšlenkou, že Ježíš musí být odstraněn, zabit. Kaifáš prohlásil, že je lépe, když jeden člověk zemře za lid, než aby celý lid propadl zkáze. Jidáš byl jen nástrojem.

Jenže Kaifáš byl protivník, kdežto Jidáš učedník a přítel. Byl jedním zevnitř. V češtině to tak nevynikne, ale v jiných jazycích jméno Jidáš souzní s židem: Judas, ten Jude, žid. A ještě má v ruce měšec. Nemá Jidáše připomínat socha Lakomce na orloji? Do Jidáše se v křesťanských dějinách promítá nenávist vůči židům. Ukřižovali Krista. Jenže žid je taky Petr, Jan, Pavel a Ježíš sám. Jidáš je křesťan. Učedníci jsou přece předobrazem církve. Jidáš je Ježíšův učedník. Chodí s ním, poslouchá ho. A přijímá z Kristových rukou chléb a víno u večeře Páně. Jidáš je křesťan, je jedním zevnitř. A s tím se musí společenství církve vyrovnat.

Proč Jidáš selhal, zůstává záhadou. Někdo myslí, že pro peníze, ale o ty si neřekne, velekněží mu je spíše vnutí. Další úvahy se točí kolem toho, že Jidáš chtěl vyvolat konfrontaci mezi Ježíšem a velekněžími. Jidáš Ježíšovi věřil. Vždyť ve všech disputacích v chrámě Ježíš zvítězil. Jenže k přímému střetnutí s vrchní náboženskou autoritou stále nedochází. Jidáš je puzen dobrými úmysly. Chce pomoci Božímu království. (Jako obvykle však dobré úmysly, které chceme uskutečnit manipulativně,

dobře nekončívaly.) Jiný pohled uvažuje o tom, že Ježíš podle svých vlastních předpovědí musel trpět, být zavržen, zabit. Aby k tomu mohlo dojít, musel být zrazen někým ze svých lidí. Jenže – ačkoli Písmo říká, že se to muselo stát, není tím řečeno, že právě takhle. Žádný člověk není loutkou. Jidáš vzal na sebe tuto oběť dobrovolně. Tenhle výklad staví Jidáše do podivuhodné blízkosti Ježíše.

Vztah Ježíše a Jidáše vzbuzuje mnohé fantazie. Podle některých se na onom světě setkávají. Jidáš nalézá u Ježíše pochopení, přijetí. Ježíšova velkorysost nezná mezí. Myslím, že tento pohled vychází z hlubokého porozumění Kristovu evangeliu. Tragika Jidášova je v tom, že se nedočkal vzkříšení, nesetkal se se vzkříšeným Kristem. Nedostal (alespoň tady na zemi) šanci jako třeba Petr, který Krista zapřel, nepostavil se za něj, nešel ho obhájit vůči falešným svědkům a v tomto smyslu možná měl také nějaký podíl na Ježíšově smrti. Jidáš se s Ježíšem ve svém pozemském příběhu minul. Znamená to, že se míjejí na věky? Je to uzavřeno? Jak je tomu s našimi vztahy, nepochopením, míjením?

Petr popisuje Jidášovu smrt drasticky. Nemusíme nad Petrem kvůli tomu ohrnovat nos. Jednak jsme schopni my civilizovaní Evropané koukat na lecjaké drastické záběry vražd a hromadných neštěstí. A jednak ve srovnání se soudobou literaturou Petr jen předává běžný obraz toho, jak končí zrádce. Jakkoli Jidášova zrada musela být pro ostatní učedníky šok, zdá se mi, že ho nesoudí. Jidáš opustil službu a odešel. Ekumenický překlad říká „odešel tam, kam patří“, což podle mne trochu navádí k tomu, domýšlet si nějaké peklo, ale správně je, že „odešel na své místo“, a to daleko spíše značí, že o něm rozhoduje Bůh. On každému určuje jeho místo. Ne my.

Tak si učedníci nedělají starosti a neřeší, kam Jidáš odešel a co mu patří. Jejich starostí předně je, kdo převezme tu službu, kterou je třeba udělat. Hledají náhradu. Být Ježíšovým učedníkem a posléze apoštolem je úkol, odpovědná služba. Je třeba někoho zvolit, vybrat, pověřit. Musí splňovat podmínky a musí za ním stát jeho společenství. Mezi mnoha učedníky a dalšími, kdo patří k tomuto společenství a dělí se o různé úkoly, zaujímá dvanáct apoštolů zvláštní postavení. Jejich službou je být svědky Ježíšova zmrtvýchvstání. Jenže svědectví o Ježíšově zmrtvýchvstání zahrnuje celou dobu jeho veřejného působení od té chvíle, co byl pokřtěn od Jana v Jordánu, poté kázal, uzdravoval, stoloval s hříšníky, diskutoval s farizeji, až do Velikonoc, kdy byl ukřižován, vzkříšen a vzat do nebe, tj. usazen po pravici Boží jako spoluvladař. Tedy, z mrtvých nevstává jen tak nějaký člověk, ale tento Ježíš, zvaný Nazaretský, s celým svým příběhem Boží lásky vůči hříšníkům a ztraceným.

Po pečlivém výběru jsou vybráni Josef, jménem Barsabas, zvaný Justus, a Matěj. Zdá se, že významnější je Josef. Uvádí se hned dvě jeho jména a ještě přízvisko, které si jistě vysloužil – Justus znamená Spravedlivý. Jenže los – a los se v té době považuje za Boží volbu – padne na Matěje. Na toho méně nápadného. Jeho jméno znamená Dar od Hospodina. Jako by se tu zas skrytě ozývalo evangelium. Nežijeme ze svých výkonů, ale z milosti Boží. Z daru Božího. Amen.

Píseň 500 *Já chtěl bych Bože můj*

Ohlášky, sbírka

Píseň 647 *Kriste, Synu jediný*

Přímluvná modlitba, Otče náš

Poslání: Ř 12,1-8

Požehnání

Píseň 685 *I když se rozcházíme*